

The Oskar Halecki Institute in Canada

zaprasza na wykład

dr Macieja Jabłońskiego

3-ci wykład z cyklu

NIEZNANI TWÓRCY ODZYSKANIA NIEPODLEGŁOŚCI OJCZYZNY

p.t.

Jakub Bojko (1857 - 1943)

Chtopski Skarga

Sobota, 12 stycznia 2019, godz. 18:15

(po Mszy św. o godz. 17:00)

Sala Parafialna, kościół św. Jacka Odrowąża - St. Hyacinth R.C. Church

201 Lebreton St. N., Ottawa, ON K1R 7H9

Info: Maciej Jabłoński Tel: (613) 820-1616 E-mail: alexstarza@gmail.com

Po wykładzie odbędzie się Oplatek Instytutu i poczęstunek – serdecznie zapraszamy.

Jakub Bojko (1857 – 1943), współtwórca polskiego ruchu ludowego w Galicji i w wolnej Polsce po 1918, polityk, publicysta i pisarz ludowy, długoletni parlamentarzysta w Galicji i po odzyskaniu Niepodległości, poseł i senator RP. Urodził się 7 lipca 1857 w Gręboszowie, w pow. Dąbrowa Tarnowska, w Małopolsce. Był synem Gabriela Bojki i Franciszki Maj. Jego ojciec pochodził z Wojciechowa w Królestwie Polskim. Jego ojciec był małorolnym chłopem. W 1866 rozpoczął naukę w trzyletniej miejscowej szkole ludowej. Był pilnym uczniem. Ulubionymi jego przedmiotami była historia i dzieje Kościoła. W dzieciństwie stracił oboje rodziców (matkę w wieku 12 lat, a ojca w wieku 16 lat). Cały czas wolny od najemniczej pracy, poświęcał na czytanie książek, które otrzymywał głównie z plebanii. Dzięki swojej wytrwałej i samotnej pracy jako genialny samouk zdobył tak dużo, że otrzymał pracę w szkole ludowej w Biskupicach. W 1877 odbył pierwszą dłuższą podróż do Krakowa, gdzie spotkał swego pierwszego nauczyciela M. Stohandela, który go oprowadził po wzgórzu wawelskim i po starym mieście. Od tego czasu nosił w sercu pragnienie poznania Polski i odbycia podróży jako flisak do Gdańska. Swe zainteresowanie skierował na zabytki i historię Polski. Rozpoczął też pisanie artykułów do pism ludowych wychodzących w Galicji i stał się bardzo popularnym, szczególnie wśród szerokich kręgów radykalnego chłopstwa. Pisał w piśmie *Przyjaciel Ludu* oraz w *Nowinach* i *Chacie*. Latem zaczął pracować jako flisak na wiślanych galarach, na których dołynął kilka razy do Gdańska. To otworzyło mu szerokie spojrzenie na piękno Polski i Jej historii. Te wrażenia były tak wielkie dla młodego Bojki, że uwiecznił je w nieznanej obecnie, a kiedyś powszechnie czytanej na wsi książce p.t. *Flis do trzeciego króla* (1907). W 1879 zakupił dwumorgowe gospodarstwo co przyniosło mu niezależność i został nawet pisarzem gminnym. W tym roku rozpoczął też pracę jako nauczyciel w szkole w Woli Żelichowskiej. Z początkiem lat 80-tych został zwolniony ze służby wojskowej w austriackim wojsku ze względu na swoje wątłe zdrowie. Przeżył też osobisty zawód gdy rodzice jego wybranki odrzucili jego prośbę o rękę jako zbyt biednego kandydata. Los jednak obdarował go pełną oddania żoną – Julią z domu Świątek. On dopomogła mu w jego rozwoju na jednego z największych pionierów ruchu ludowego. Bojko poznał też znanych animatorów tego ruchu w Galicji – Marię i Bolesława Wysłouchów. Dzięki nim zaczął drukować artykuły w piśmie *Przyjaciel Ludu*. Znajomość ta zaważyła na jego losie. Jakub Bojko stał się prekursorem ruchu ludowego i został jego działaczem w powiecie dąbrowskim. W 1895 został wybrany delegatem na zjazd ludowy w Rzeszowie, gdzie powstało pierwsze w historii Polski – Stronnictwo Ludowe. Na jego czele stanął Karol Lewakowski, adwokat lwowski, a Jakub Bojko został wybrany wiceprezesem. W czasie walki wyborczej w Galicji Bojko wygrał z kandydatem szlacheckim hr. Józefem Męcińskim (wł. Partyń k. Tarnowa) i został posłem ludowym w Sejmie Krajowym najpierw z powiatu dąbrowskiego, a w następnych wyborach ze Lwowa. W 1897 został wybrany posłem do parlamentu we Wiedniu (do tzw. Rady Państwa). Odtąd rozpoczął się nowy etap w jego życiu jako parlamentarzysty (do 1914 w Sejmie Krajowym, a potem do 1918 w Radzie Państwa we Wiedniu). W 1913 doszło do rozłamu w ruchu ludowym i Bojko został pierwszym prezesem nowego stronnictwa ludowego – PSL-Piast. Po odzyskaniu Niepodległości Bojko został wybrany do Sejmu Ustawodawczego w 1919 i został jego wicemarszałkiem. W następnych wyborach do Senatu RP z ramienia PSL został senatorem (1922-27) i piastował funkcję wicemarszałka Senatu. W 1924 otrzymał godność honorowego prezesa PSL-Piast. Jednak jego wpływ zaczął maleć z powodu zmiany generacji. W 1927 po rozłamie w stronnictwie, utworzył prostanacyjne Zjednoczenie Ludu Polskiego. Stronnictwo to nie uzyskało dużej popularności. Bojko był wybrany senatorem z listy BBWR w 1927 i powtórnie w latach 1930-1935. W 1932 obchodził swoje 75-lecie urodzin i postanowił wycofać z czynnej polityki. Osiadł w rodzinnej wsi gdzie był popularnym w okolicy wójtem. Dużo wtedy pisał (artykuły i wspomnienia). Podczas wojny okupanci nie niepokoili sędziwego już działacza. Zmarł w swoim rodzinnym Gręboszowie 7 kwietnia 1943 i tam został pochowany. Jakub Bojko pozostawił po sobie znaczącą spuściznę pisarską (jak np *Okruszyny z Gręboszowa*, *Pisma i mowy*, *Dwie Dusze*, czy *Flisak do trzeciego króla*). Po II wojnie światowej w PRL nie wznowiono jego książek i pozostał praktycznie nieznanym. Jakub Bojko przyczynił się walnie do odzyskania Niepodległości Ojczyzny przez swoją pionierską działalność edukacyjną i polityczną w tworzeniu polskiego ruchu ludowego.

